

Δευτέρα 8^η Σεπτεμβρίου 2014

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΡΕΙΣ (3)

Κείμενο 1

Τα greeklish βλάπτουν την ορθογραφία

Αρνητικά επιδρά στην ορθογραφική ικανότητα των μαθητών η ευρέως διαδεδομένη χρήση των greeklish μέσω κινητών τηλεφώνων και του διαδικτύου, σύμφωνα με έρευνα του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας, που διεξήχθη σε μαθητές όλων των βαθμίδων της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Στην έρευνα που διενήργησε το Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών του πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας (κατά τη σχολική χρονιά 2008-09), τόσο σε μαθητές όλων των βαθμίδων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε σχολεία της Κοζάνης (Γυμνάσιο, Λύκειο, ΕΠΑΛ) όσο και σε φιλόλογους, διαπιστώνεται ότι, η διαδεδομένη χρήση των greeklish, που ξεκινά ακόμη και από το δημοτικό, οδηγεί στην αύξηση των ορθογραφικών τους λαθών στα γραπτά του σχολείου. Τα είδη των λαθών των μαθητών αφορούν κυρίως την παράλειψη τονισμού ή σημείων στίξης και τη χρήση αγγλικών σημείων στίξης, το συνδυασμό ελληνικών και λατινικών γραμμάτων σε μία λέξη, ορθογραφικά λάθη (π.χ. ο αντί για ω), φωνητικά λάθη (κυρίως στους φθόγγους π.χ. κς αντί για ξ), καθώς, επίσης, σύντμηση λέξεων (π.χ. tespa αντί τέλος πάντων, trt αντί για τίποτα, dld αντί για δηλαδή κ.α.). Επίσης οι φιλόλογοι δήλωσαν ότι συνάντησαν λέξεις γραμμένες σε greeklish σε γραπτά του σχολείου σε ποσοστό 64,3% και ότι παρατηρήθηκαν και μη αναμενόμενα λάθη, όπως αλλαγή χρόνου ή προσώπου στα ρήματα, αλλαγή πτώσης στα ουσιαστικά, αντικατάσταση λέξης με άλλη, με εντελώς διαφορετική σημασία. [...] Οι μαθητές δήλωσαν ακόμη πως πέρα από τα ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας (sms 52,8%, e-mail 78,2%, chat-forum 84,7%, smartphone 16,1%, pda 13,7%) χρησιμοποιούν τα greeklish και σε χειρόγραφα (προσωπικές σημειώσεις, σχολικές εργασίες, σημειώματα κ.α.) σε ποσοστό 15,7%. Οι λόγοι χρήσης του συγκεκριμένου τρόπου γραφής είναι κατά τους μαθητές η συνήθεια, σε ποσοστό 83,9%, η εξοικονόμηση χρόνου (75,8%), επειδή το θεωρούν χρήσιμο ή βολικό εργαλείο (71,4%), για την αποφυγή ορθογραφικών λαθών (38,7%) και ... επειδή είναι μόδα (33,9%). Τέλος στην ίδια έρευνα, το 58,5% των μαθητών θεωρεί ότι η χρήση των greeklish απειλεί την ελληνική γλώσσα, ενώ την ίδια άποψη έχει μόνο το 64,3% των φιλόλογων, ενώ το 53,6% έχει παρατηρήσει αύξηση των ορθογραφικών λαθών σε μαθητές, που παλαιότερα παρουσίαζαν καλύτερες επιδόσεις στο γραπτό λόγο.

Η θαυμαστή καινούργια εγγραμματοσύνη

Η εγγραμματοσύνη -κατοχή και χρήση γραπτού λόγου- είναι θεμέλιο στην εξέλιξη του ανθρώπινου πολιτισμού. Ωστόσο, η ενεργός χρήση της γραφής ήταν μέχρι πρόσφατα περιορισμένη στο σχολείο, τις σπουδές και σε ορισμένες επαγγελματικές κατηγορίες: παλαιότερα ήταν οι «γραφιάδες», σήμερα οι δάσκαλοι και επιστήμονες, δικηγόροι και δημοσιογράφοι. Με τα ηλεκτρονικά μέσα, ο γραπτός λόγος εισβάλλει στην ιδιωτική σφαίρα και την καθημερινή ζωή. Τούτο ισχύει και για κοινωνικές ομάδες που μέχρι τώρα δεν είχαν στενή σχέση με τη γραφή. [...] Η ανεπίσημη εγγραμματοσύνη στο διαδίκτυο είναι πάντοτε διαλογική, κύριος στόχος της είναι η σύναψη και η διατήρηση κοινωνικών σχέσεων. Η πιο διαδεδομένη μορφή της, το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, ταλαντεύεται ανάμεσα στην επιστολή και το τηλέφωνο. Τα μηνύματα που στέλνει π.χ. ένας φοιτητής εξωτερικού στα φιλαράκια του λειτουργούν ως επιστολές ή καρτ-ποστάλ, μόνο που το διαδίκτυο κάνει την επικοινωνία πυκνότερη (και οικονομικότερη). Σε άλλες περιπτώσεις, το ηλεκτρονικό μήνυμα μάλλον αντικαθιστά το τηλέφωνο, όπως όταν κλείνεις ραντεβού για έξοδο ή σχολιάζεις τα ματς της Κυριακής.

Παράλληλα, η τεχνική υποδομή του διαδικτύου διαμορφώνει και συσχετισμούς επικοινωνίας χωρίς άμεσο ιστορικό προηγούμενο: Τα fora, γνωστά και ως «κυβερνο-συζητήσεις», επιτρέπουν την ανταλλαγή απόψεων πάνω σε ορισμένο θέμα, οι λίστες την ανταλλαγή μηνυμάτων ανάμεσα σε πολλούς συνδρομητές. Δεν είναι παράξενο ότι πολλά fora βαφτίζονται «καφενεία», «στέκια» ή «παρέες». Είναι χώροι αβίαστου διαλόγου, με θέματα και ύφος που δεν αποκλείουν το σοβαρό, αλλά συχνά κυμαίνονται από το παιγνιώδες στο παθιασμένο.

Η συμμετοχή σε fora, λίστες και chat είναι χρονοβόρα. Ο τακτικός θαμώνας διαβάζει δεκάδες μηνύματα την ημέρα και κάνει απανωτές επισκέψεις στα αγαπημένα του ηλεκτρονικά στέκια. Αναπτύσσει έτσι ένα είδος σημειωτικής ρουτίνας που οργανώνει την καθημερινότητα στο γραφείο και οδηγεί συχνά στη σύσταση και διατήρηση μιας κοινότητας. Η έννοια της «κοινότητας στο διαδίκτυο» (virtual community) συχνά παρερμηνεύεται ή χρησιμοποιείται με κριτήρια εμπορικά. Ωστόσο, τέτοιες κοινότητες υπάρχουν κάθε φορά που κάποιος συναντιούνται τακτικά σ' έναν ηλεκτρονικό τόπο, διαμορφώνουν κοινά θέματα και αποθέματα γνώσης, αναπτύσσουν κοινές συμβάσεις επικοινωνίας και κοινούς τρόπους γραφής. [...] Ιδιαίτερα σε περιστάσεις πυκνής επικοινωνίας, το μέγεθος του κειμένου μειώνεται δραματικά. Ολόκληρο το μήνυμα μπορεί κάλλιστα να αποτελείται από μία μονάχα πρόταση, η προσφώνηση και ο αποχαιρετισμός καταργούνται. Το λεξιλόγιο της ηλεκτρονικής επικοινωνίας ενσωματώνει εκφράσεις της καθημερινής γλώσσας και στοιχεία από τον κώδικα της κάθε παρέας. Ιδιαίτερα το chat, όπου η ταχύτητα της συνδιαλλαγής επιβάλλει γλωσσική οικονομία, χαρακτηρίζεται από άφθονα λάθη (π.χ. στην πληκτρολόγηση) και συντομογραφίες όπως «τιπ» (τίποτε).

Επιπλέον, ο διάλογος με το πληκτρολόγιο οδηγεί σε μια σειρά από καινοτομίες στη χρήση του γραπτού κώδικα. Στο διαδίκτυο δεν βλέπεις ούτε ακούς τον συνομιλητή σου. Έτσι, οι επικοινωνούντες εφευρίσκουν νέους τρόπους για να υποδηλώσουν ότι φωνάζουν ή χαμογελούν, ότι είναι ξαφνιασμένοι, οργισμένοι ή ενθουσιασμένοι. Παίρνοντας έμπνευση από τα κόμιξ, επαναλαμβάνουν γράμματα και σημεία στίξης (έλα ρεεεεεεεε!!!), χρησιμοποιούν αστερίσκους για να δηλώσουν έμφαση (είναι *φανταστικό*) και κεφαλαία όταν ΦΩΝΑΖΟΥΝ. Η πιο γνωστή καινοτομία είναι τα λεγόμενα emoticons που αναπαριστούν ένα χαμογελαστό :-) ή λυπημένο :- (πρόσωπο.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι το διαδίκτυο αλλάζει το ρόλο της εγγραμματοσύνης στη ζωή μας. Μέσα σε μία μόνο γενιά, ένα νέο γένος γραπτού λόγου αναδύεται, με νέες λειτουργίες και συμβάσεις. Σε αντίθεση με τη σχολική έκθεση και την επαγγελματική

επιστολή, οι συμβάσεις αυτές δεν ορίζονται από μία αυθεντία, αλλά διαμορφώνονται εκ νέου σε κάθε ηλεκτρονική παρέα. [...]

Πηγή: Απόσπασμα από κείμενο του Γ. Ανδρουτσόπουλου, εφημ. *Η Καθημερινή*, 14/10/2001
<http://news.kathimerini.gr>

Δραστηριότητες-Παρατηρήσεις

1. Να χαρακτηρίσεις με την ένδειξη **Σωστό - Λάθος** τις προτάσεις που ακολουθούν:

α. Σύμφωνα με το κείμενο 1, η γνώμη των φιλολόγων για τις αρνητικές συνέπειες που έχει στην ορθογραφία η διαδεδομένη χρήση των greeklish, σχετίζεται κυρίως με τους μαθητές του Δημοτικού.

β. Τα στατιστικά δεδομένα που παρουσιάζονται στο κείμενο 1, προέρχονται από έρευνα που διενεργήθηκε σε σχολεία της Κοζάνης.

γ. Ο αρθρογράφος του κειμένου 2 αντιμετωπίζει με ερμηνευτική διάθεση το φαινόμενο της ηλεκτρονικής επικοινωνίας ανάμεσα στους εφήβους.

δ. Στο κείμενο 2 αναπτύσσεται η άποψη ότι η επαγγελματική μονοτονία των ηλεκτρονικών συνδιαλλαγών και οι αυξημένες ανάγκες για εξοικονόμηση χρόνου με γλωσσική βραχυγραφία δεν έχουν ιδιαίτερες επιπτώσεις στη γλωσσική επικοινωνία.

ε. Με βάση το κείμενο 2, οι ηλεκτρονικές παρέες έχουν αναγάγει τα κόμιξ σε νέα γλωσσική αυθεντία.

(Μονάδες 10)

2. Στο κείμενο 2 γίνεται λόγος για την «κοινότητα στο διαδίκτυο» (virtual community). Αναλαμβάνεις να εξηγήσεις την έννοια σε μία σύντομη παράγραφο (περίπου 50 λέξεων), ώστε να γίνει κατανοητή από τους συμμαθητές σου που δυσκολεύονται να την κατανοήσουν.

(Μονάδες 10)

3. λαθών, επιδόσεις, ραντεβού, ενσωματώνει, γένος: Να αντικαταστήσεις καθεμία από τις παραπάνω λέξεις, που είναι υπογραμμισμένες στα κείμενα 1 και 2, με μία συνώνυμη, έτσι ώστε να μην διαφοροποιείται το νόημα.

(Μονάδες 10)

4. «Στο διαδίκτυο δεν βλέπεις ούτε ακούς τον συνομιλητή σου. Έτσι, οι επικοινωνούντες εφευρίσκουν νέους τρόπους για να υποδηλώσουν ότι φωνάζουν ή χαμογελούν, ότι είναι ξαφνιασμένοι, οργισμένοι ή ενθουσιασμένοι»: Να μετατρέψετε τη σύνταξη του εντός εισαγωγικών χωρίου από ενεργητική σε παθητική σύνταξη.

(Μονάδες 6)

5. Σε γενική συνέλευση του μαθητικού συμβουλίου της τάξης σου να παρουσιάσεις τεκμηριωμένες τις δικές σου απόψεις και προβληματισμούς για τις επιπτώσεις του φαινομένου των νέων γλωσσικών «συμβάσεων» στην επικοινωνία των ανθρώπων της ηλικίας σου.

(Μονάδες 24)

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥΣ

1. Να μην γράψετε το όνομά σας στο τετράδιο.
2. Να μην αντιγράψετε τα θέματα στο τετράδιο.
3. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο επάνω μέρος των φωτοαντιγράφων με τα θέματα.
4. Δεν επιτρέπεται να γράψετε τίποτε άλλο στα φωτοαντίγραφα με τα θέματα.
5. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα με τα θέματα.
6. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα.
7. Να γράψετε τις απαντήσεις σας μόνον με μπλε ή μόνον με μαύρο στυλό.
8. Να μη χρησιμοποιήσετε διορθωτικό (blanco) στο τετράδιο.
9. Δυνατή αποχώρηση μία (1) ώρα μετά την έναρξη της εξέτασης.